

เรื่องโคลงทศนิยม

พิมพ์แจกในงานกฐินพระราชทาน
มหาอำมาตย์โท พระยาเมธาธิบดี
อธิบดีกรมวิชาการ กระทรวงธรรมการ
ณ วัดกาศัญจนสิงหาสน์ จังหวัดธนบุรี

พ.ศ. ๒๔๗๓

พิมพ์ที่โรงพิมพ์กรมวิชาการ

บางลำพูบน พระนคร

ลักษณะโคลง ๔ สัภาพ

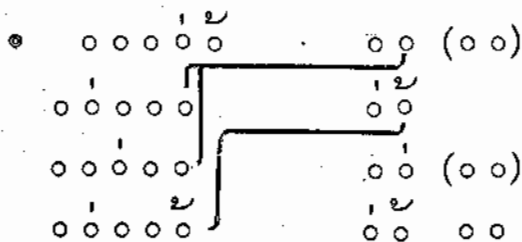
๔ ๔ ๔ ทศนิยม

ต้องประกอบไปด้วยลักษณะ ๔ ประการ คือ

๑. ต้องถูกบัญญัติลักษณะโคลง ใช้วรรคหน้า ๕ คำ และวรรคหลัง ๒ คำ หรือกับคำสร้อยอีก ๒ คำ คำบางแห่งก็บังคับให้มีไม้เอกไม้ โท และมีคำสัมผัสกัน ทั้งแผนข้อไปนี้

โคลงบท *

๒. โคลง บทหนึ่ง ต้อง บรรจุน้ำเสียงให้มากที่สุด ที่จะวางลงไว้

๓. ต้องใช้คำให้ไพเราะ ใช้เล่น อักษรให้มาก
หรือจะใช้สัมผัสเสียง สระเพี้ยนให้มากก็ได้

๔. ต้องวางสำนวนโวหารให้ลึกซึ้ง มีนัยความ
อุปมาอุปไมย มีนัยความทำนองเรื่องต่าง ๆ และมี
นัยความเป็นคติ และกะทบกะเทียบในเชิงประพันธ์

โคลงที่ ต เยยม

ความร้^๒ค^๒ เปรียบ^๒ทวิ^๒
สุ^๒วิ^๒ท^๒ค^๒อ^๒เก^๒ระ^๒บัง^๒
บ^๒ัญ^๒ญา^๒ป^๒ระ^๒ท^๒ง^๒
ก^๒ม^๒ส^๒ติ^๒ท^๒าง^๒ไ^๒ด้^๒ห^๒ี^๒ข^๒อง

ก^๒ำ^๒ล^๒ง^๒ ก^๒าย^๒เซ^๒ย^๒
ส^๒ำ^๒ท^๒ร^๒พ^๒อง^๒
อ^๒าว^๒ร^๒
อ^๒ำ^๒ง^๒แ^๒ก^๒ล^๒ว^๒ก^๒ล^๒าง^๒ส^๒น^๒ำ^๒
ร^๒ัช^๒ช^๒ก^๒ำ^๒ล^๒ที่^๒ ๕

ฝ^๒ง^๒ซ^๒น^๒ก^๒ำ^๒เน^๒ค^๒ค^๒ล^๒ำ^๒
ไ^๒ห^๒ญ^๒ย^๒อ^๒ม^๒เพ^๒ศ^๒ผ^๒ิว^๒พ^๒ร^๒ร^๒ณ^๒
ค^๒ว^๒ำ^๒ม^๒ร^๒อ^๒ำ^๒ร^๒เ^๒ย^๒น^๒ท^๒น^๒
ย^๒ก^๒แ^๒ค^๒่^๒ช^๒ว^๒ค^๒ิ^๒ก^๒ระ^๒ท^๒ำ^๒ง

ค^๒ล^๒ง^๒ก^๒ัน^๒
แ^๒ก^๒ข^๒ำ^๒
ก^๒ัน^๒ห^๒ม^๒ค^๒
ห^๒่อ^๒น^๒แ^๒ก^๒่^๒ฎ^๒ำ^๒ไ^๒ห^๒ว^๒
ร^๒ัช^๒ช^๒ก^๒ำ^๒ล^๒ที่^๒ ๕

ม^๒ไ^๒น^๒ม^๒อ^๒บ^๒พ^๒ระ^๒ผู้^๒
แ^๒ข^๒น^๒ม^๒อ^๒บ^๒พ^๒ระ^๒ท^๒ร^๒ง^๒อ^๒ร^๒ร^๒ม^๒
ท^๒ว^๒ง^๒ใจ^๒ม^๒อ^๒บ^๒เม^๒ย^๒ข^๒ว^๒ญ^๒
เก^๒ย^๒ร^๒ท^๒ค^๒ิ^๒ก^๒ค^๒ิ^๒ร^๒ก^๒ข^๒อง^๒ช^๒ำ

ส^๒เ^๒ว^๒ย^๒ส^๒ว^๒ร^๒ร^๒ค^๒
ท^๒เ^๒อ^๒ค^๒ห^๒ล^๒ำ^๒
แ^๒ล^๒แ^๒ม่^๒
ม^๒อ^๒บ^๒ไ^๒ว^๒แ^๒ก^๒่^๒ท^๒น^๒
ร^๒ัช^๒ช^๒ก^๒ำ^๒ล^๒ที่^๒ ๖

เป็นคนคิดเช่นเซอ
 ควรประคองคุณเต็ม
 อย่าให้กลบกลายเดิม
 แมร์กษายไค

เกลือกเค็ม
 ที่ไว้
 ลามรัก เสียนา
 ชวร้ายเรวถึง

พระยาสรสุนทรโวหาร (น้อย)

สหนายบายหนา
 ครเนตรลมแลดวล
 นารายณบรรหมสันธิ์
 สองโคกสามเจ้าพา

คติน
 แผลงเหล่า
 นานคน
 บเขอฮาคร

ของโบราณ (จากหนังสือโคลงกวีโบราณ)

พา ทนระพฤษภไต้
 โด เกศร์ครรรไลหงส์
 โส ภิกกฤษณฉำรง
 เก วละเทพถันหน้า

สยมทรง
 รเทศฟ้า
 วรพาศ์ สขรรณแซ
 ห่อนล้ำสามเธอ

พระองค์เจ้ากัลยาณประวัต
 (จากหนังสือโคลงกระหู่ขวัญ)

เตรียมให้ชลเนตรถ่วม	ถึงพรหม
พาหุสศิวจอมจอม	ชีพม้วย
พระสเมรุเขื่อยเป็นคม	ทวยท้าว ลงแฮ
อภินัฐมหาพรหมฉวย	พิไกร จึงคน

ศรัทธาบุญชัย

ครนครนกลใช้ฟ้า	เตรียมครวญ
ฝนใช้กลฝนชวน	พิให้
ลมก็ ใช้ลมหวน	ใจพิ หวนนา
ไฟใช้กลไฟไหม้	สวาทใหม่ ใจเตรียม
	ของโบราณ

(จากหนังสือโคลงกวีโบราณ)

ว่า ชานามร่วงเจ้า	ชนกไทย
ช นะขอมเกริกไกร	เศษแก้ว
นา วัฒนงเศศชัย	นามตั้ง พระนา
วิ รัสละชนแล้ว	จักได้เห็นเรือ

ขุนวิชาสิทธิ์ (จากหนังสือวิทยาจารย์)

รูป โฉมศกถกษณลา
 งาม วิชาพิทยสม
 นาม นางนพมาศนิยม
 เพราะ ศัพท์ขบเประอไ้

เลขสนม นางเอย
 ศักดิ์ไชร์
 ยศพระ ร่วงเอย
 ร่วงทาวทรงศรี

ทิดมุ่ม ปากน้ำ
 (จากหนังสือวิทยากรย์)

พระเจ้าอยู่ทองสร้างกรุงศรีอยุธยา

แกลงปางพระเจ้าอยู่
 จักประคิษฐานครา
 ชพอหม่อมพฤตมา
 กลบยาทว สมเพลิงตั้ง
 ชนงานชคภาคพน
 สัพพะสังข เศวตกล
 เป็นทกษณวิภูค
 เสรีจกจพชแล้ว

ทองขรา รกษเษ
 ใหม่มยัง
 จารยจัก กาวแซ
 สวคพรอชพทอมนคร
 ภมิมณ ชาลเซย
 กษรแผ้ว
 แลตงศก อรรณเอย
 สยสร้างการผอง

หนองโสนแม่น้ำท่า
 ชานาเปลี่ยนนามชาน
 ทวาราวดีศรี
 กรุงกษัตริย์สถิตไ้

เดิมมี ชอนา
 เทพไ้
 อยธ ยวเฮย
 สรวอย ปปลาย

บรรยายพระยศไ้
 เสด็จนิเวศน์ชาน
 รามาศิษย์
 ปฐมรัชชคตยเลิศล้ำ

อเวศ์ตรี ศวรเฮย
 ภิเศกชา
 นามเพ็ญ พระเส
 ผ่านหล้าแหล่งสยาม

รัชกาลที่ ๕

(จากหนังสือโคลงภาพพงศาวดาร)

โลก เจ้าอายุยครั้ง

ชนคช

ไม หะยทอหวังยศ

ชเยศไ้

โท ท้าวรอนง้าวจก

คววิน พรหมพ่อ

สัน โทษสามพระยาไ้

เสด็จชนครองถวดย

นายเปล่ง ศิษย์วัดบวรนิเวศ

(จากหนังสือโคลงกระทู้ชรัญญาณ)

พระสุริโยไทยขนาดคอกช้าง

<p>บุเรงนองนามราชเจ้า ยกพยหุ่แสนยา มอญมานประมวญมา ถึงอยุธยาแล้ว พระมหาจักรพรรดิเฝ้า วางกายวายรพล คำริจะใคร่ยล ยกนกรทัพกล้า บังอรอรรคเรศผู้ นามพระสุริโยไทย ทรงเครื่องยศพิชัย เถลิงคชาธารกว้าง พลไกรกองนำเรา ช้างพระเจ้าแปรประจัน สारทรงทรวคเซผัน เกลงขบคชไล่ไกล</p>	<p>จอมรา มัญเษย ยิงแก้ว สามสิบ หมันแฮ หยกโกถันครา ภูวคล สยามเฮย เพียบหล้า แรงศึก ออกตงกลางสมร พิศมัย ท่านนา ออกช้าง เช่นขป ราชแฮ ควยเข้าขบวนไกล โรมรัน กั้นเฮย คชไท้ หลั่งเล่น เกลือกแฮ หวัดท้ายคชาธาร</p>
--	---

นงคราญองค์เอกแก้ว

กษัตริย์

มากมนัสกตเวที

ยงลา

เกรงพระราชสาม

มลายพระ ชนม์เฮย

ขบคเช่นทรเท็นค้ำ

สอกสั กษกร

ขุนมอญร่อนง้าวฟาด

ฉาดฉะ

ชากแหล่งทรายอระ

หรบคน

โอรสรับกันพระ

ศพล์ นครแซ

ศนย ชฟโยศนย สน

พจนผ สรรเสริญ

รัชกาลที่ ๕

(จากหนังสือโคลงภาพพงศาวดาร)

พระนเรศวรทำยุทธหัตถี

แถลงเรื่องอปราชเจ้า

รามัญ

ยกพยหัส สยามชฉท

เขตคกวาง

ความอาชลาตแขงขยณ

เจ้าอยช ยาฎา

พลางเพิ่มชนชชาง

ฉตรลอมปลอมปน

ยุคฤดูทอราชเจ้า
องค์เศษฐุนเรศรา

อนชนารณชเอนา
ทราบศักชองพลเท้า

เห็นแจ้งแลรงลาลอ
เข้าถนคคคคคคชวณ
พ้อพาทอปราชหวน
สมคาคชบคชคว้าง

สองข้างละค้เข้า
นเรศรวราชฟากแสงพล
อปราชชาคอระบน
อนราชทศรณอง

โยธาทพคอคคอง
เห็นอย่างทางแพะชนะ
ใช้มากหากจำจะ
หวณาถาคช

อชชยา
อิราชเจ้า

ทศรด นามฤ
คคศคคแรง

ให้ชบวน ขางนา
รบข้าง

ชายออก องค์แช
ไซ่วคว่าบารู

โรมรณ

พ่ายพ้อง

คอปัท กอนา

ชามวยมวงจา

มอณุมละ หนินา
เช่นน

ชยเทียง แท้เลย

ชกโคชยเสมอ

สยามรัฐพัฒนาแผนพน	สองควา นแล
หนึ่งเขตตนเรศรา	ชนะ
กบตงเทพมหา	นคร เวนอ
สิทธิสุขสิทธิชัยช	เขคอ้างปางสอง

กรมหลวงพิชิตปรีชากร

(จากหนังสือโคลงภาพพงสาวดาร)

พระแสงกายค่ายแล	หอกชัย
ภาพชะเลยภาพใจ	เพชรล้ำ
ตรีจักร อินไกร	เกรียงเขต
ป็นกายชคชามนำ	สโคงเรื่องชัยนาม

รัชกาลที่ ๓

แหวนนทานไค้แต่	โตมา
จอมพิภพโลกา	ทานให้
ทำขงสิ่งไค้เนา	วานบอก
เราดววยกาพย์ โคลงไท้	ทานให้รางวัล

ศรีปราชญ์ (จากหนังสือโคลงกวไโบราณ)

^{๖๕} ^{๖๕}
 รมย์พระเจ้าชอ
^๕ ^๕
 ชอเมื่อพระเสด็จไป
^{๖๕}
 รมย์ปลุกไส
 คำแต่่นอกในแผ้ว

ปางโต
 ป้าแก้ว
 ลักหยาค
^๕
 ผ่องเนียนพคุณ

นายประตักกับศรีปราชญ์
 (จากหนังสือโคลงกว้โบราณ)

^๕ ^๕
 ษรณภาพนแพ่ง
^๕
 เรากลกอหารย
^๖
 เราฝึกท่านประหาร
 เราฝึกท่านม้ล่าง

^๕ ^๕
 ทิพพะยาน ทนงรา
^๕ ^๖
 ทนงข้าง
 เราชอขย
^๕
 ทาพนคนสนอง

ศรีปราชญ์ (จากหนังสือโคลงกว้โบราณ)

ล้า ^๕ ^๕ ^๕
 เค็ญปางราชเจ้า
 ยาก ^๖ ^๖ ^๖
 บัณยโรปลุก
 ยาก ^๕ ^๕ ^๕
 ยิงขรรพพรม
 ใจ ^๖ ^๖ ^๖
 พระทรงสัจอาจ

จอมอยุติ ยาเฮ
^๖ ^๖
 เขตตักกว้าง
 รามเรศ เสมอญา
^๕ ^๕ ^๕
 โลกเลียงสาสน์เสริม

นายวีเชียร ^๕ ^๕ ^๕
 นักเรียนมหาชาติ
 (จากหนังสือประตุนใหม่)

มุรธาภิเษกด้วย
 เครื่องราชกกุธภัณฑ์
 กรอบพกตรและพระขรรค์
 ชารหัตถ์สุวรรณอำ
 เมษพฤษภแล้ว
 ถรรพสูสิงหนนยคต
 พฤคจกอินชน
 มกร กมภ มนไห
 อม บตรพระอม
 รก พอมภณหา
 บก เดคมทรวรา
 รก ชฏอศสาหของ

สำคัญ
 อย่างหา
 จลองบาท คำเอย
 อิกเส้ามว
 มิถน
 ขอกไว
 ไทรหาก แสดงนา
 ไตรรวาศ
 พอชา ลแม่
 เดคนอง
 วงกฎ โพ้นเซย
 ใต้เต้าตามกรรม

เวสสันดร (จากหนังสือประตุใหม่)

สามี สัตว สะกัตกน
 พ ช่วย หลก มรรคา
 ส ชาติ ลวง สนชยา
 นอง มทร นคอง

กานกา
 เถยง นอง
 จวนลับ เหลียมเอย
 ลเมอ อาศรม

นายช้อย (จากหนังสือประตุใหม่)

อา	ข ลม เนตร ขน	เอะจิตต์
อ	หลก อ เหลอ คค	วันว่า
อุ	แม น โฉน สติค	ปราสาท อรามเฮย
เอ	ยค บรวาร อ้า	แน่แท้ ฤาฝน

นายเปลี่ยน หอพระสมุด

(จากหนังสือโคลงกระทู้ขริญาณ)

อา	ธรม ทัค พกตร ไซ	เข็ญกาย
อ	ยกษ วย ทำ ตาย	พองน้ำ
อุ	รหคถ มข กลาย	คฤ ลัก ยมีนา
เอ	กะ พคณ ฤทช ลา	พขแล้ว โศก แสน

ขุนอุดมรักษา (โย)

(จากหนังสือโคลงกระทู้ขริญาณ)

หลาน ลิง หลาน ราพณ ฑง	หลาน ปลา
หลาน มนุษย์ ยศร มัจฉา	นเรศ พอง
ยล หาง อย่าง มคยา	กาย เควต สวา แซ
นาม มัจฉาณ บ้อง	กง หล้า ขาคาล

กรมหลวงพิชิตปรีชากร

หน้า	โคก สีย พักตร์ เศร้า	เสียดกล กระทบ
ไหว	กวายราพณ์ ญาบล	หยิ่ง ฐ
หลัง	คดขลอบ ลัก กมล	สมมาตร วาม แช
หลอก	ขกษ นก สัทธ ฐ	โศก แพ้ ฟานร

นายผล อมาตยกุล

(จากหนังสือวิทยากรย์)

หู	ละเวง สดข บั แจ้ว	จับใจ
ขาน	หย่อน อาชา ไนย	ลค เดียว
ปาก	ชมพระ อภัย	ฉลาดเข้า เจียวพ่อ
พล้อย	เพราะ เสนาะ เขิง เกี้ยว	เช่น ชู้ ชวน ชม

นายผล (จากหนังสือประตูใหม่)

โก	มด เคียรตาส ท้อง	สินธุ
วา	ลูกา ประคัย ฐ	กึ่ง แก้ว
ปา	วัง ฐะ บั ฐ	ป๋ย น่น ป่าน ฎา
เป็ด	กระจับ ขัว แฉ้ว	ผอง นำ เห็น ปลา

(จากหนังสือโคลงโบราณ)

PL
120
ดง
247

ทะ	เด ^๒ แม่ ^๒ ว่า ^๒ ห้วย	เร ^๒ ียม ^๒ พ ^๒ ง
ล ^๒ ม	ว่า ^๒ ค ^๒ อน ^๒ เร ^๒ ียม ^๒ ห ^๒ วัง	ว่า ^๒ ค ^๒ ้วย
ข ^๒ ม	เข ^๒ อก ^๒ ว่า ^๒ ป ^๒ ก ^๒ าร ^๒ ง	เร ^๒ ียม ^๒ ร ^๒ ่ว ^๒ ม ^๒ ค ^๒ ว ^๒ าม ^๒ แม่
ช ^๒ บ	ว่า ^๒ ห ^๒ อย ^๒ แม่ ^๒ กล ^๒ วย	ว่า ^๒ กล ^๒ าย ^๒ เร ^๒ ียม ^๒ ตาม

ศร^๒ป^๒รา^๒ช^๒ณ^๒ (จากหนังสือโคลงโบราณ)

ทะ	ค ^๒ ง ^๒ เท ^๒ ง ^๒ ค ^๒ ม ^๒ ก ^๒ อง	กล ^๒ อง ^๒ หน ^๒ ง
ล ^๒ ง	ฉ ^๒ าง ^๒ กล ^๒ อง ^๒ ง ^๒ ว ^๒ ค ^๒ ง	ล ^๒ ้น ^๒ แ ^๒ ล ^๒
ค ^๒ ง	ค ^๒ ง ^๒ ร ^๒ บ ^๒ เซ ^๒ ย ^๒ พ ^๒ ง	ไ ^๒ ชน ^๒ พ ^๒ าก ^๒ ย ^๒ บ ^๒ ท ^๒ พ ^๒ ่อ
แ ^๒ ช ^๒	ค ^๒ อ ^๒ ก ^๒ ห ^๒ น ^๒ จ ^๒ น ^๒ แม่	เท ^๒ ง ^๒ ท ^๒ ง ^๒ ม ^๒ อ ^๒ ณ ^๒ ร ^๒ ำ

หม^๒อ^๒ม^๒รา^๒ช^๒ว^๒ง^๒ศ^๒ไ^๒พร^๒ท^๒ริ^๒ย^๒

(จากหนังสือโคลงกระทู้วิชาญาน)

ล ^๒ ม	ฤ ^๒ ท ^๒ ิ ^๒ ก ^๒ ิ ^๒ ห ^๒ เ ^๒ ย ^๒ ค ^๒ ้วย	แ ^๒ ร ^๒ ง ^๒ มิ ^๒ ตร ^๒ ช ^๒ ว ^๒ ย ^๒ เซ ^๒ ย
พ ^๒ น	หม ^๒ น ^๒ แ ^๒ ส ^๒ น ^๒ ส ^๒ ร ^๒ ร ^๒ พ ^๒ ก ^๒ ิ ^๒	ล ^๒ ไ ^๒ ก ^๒
ช	ร ^๒ า ^๒ น ^๒ ภ ^๒ า ^๒ พ ^๒ ป ^๒ ล ^๒ ิ ^๒ ก	อ ^๒ ป ^๒ ส ^๒ ร ^๒ ร ^๒ ค ^๒ พ ^๒ น ^๒ แ ^๒ ช
มิ ^๒ ตร	จ ^๒ ิ ^๒ ค ^๒ ค ^๒ ค ^๒ อ ^๒ ก ^๒ น ^๒ ไ ^๒ ว	ย ^๒ อ ^๒ ม ^๒ ให้ ^๒ ช ^๒ ย ^๒ เจ ^๒ ริ ^๒ ญ

น^๒าย^๒ร^๒ุ่ง^๒ ผ^๒ล^๒ชี^๒พ (จากหนังสือวิทยาจารย์)

วิธ	ภากรเกิดด้วย	ราชกุมารี	มากเสย
ช	ช่วยช่วยภานี	ส่งให้	
ย	เทศกเจริญทวี	มั่งคั่ง	
การ	สุขสวัสดิภักไค	แต่ดาวชาวชน	
	ทิดม้วย ปากน้ำ	(จากหนังสือวิทยาจารย์)	

อุม	ขอต่ออูไม	โทมอ	สะกดเขย
หุม	สระอูมอ หอ	เช่นช	
ทง	ทอ สะกดงอ	ไม้คัก	โทพ่อ
มุง	สระอูโตน	กยด้วย	มองอ

หลวงสันทิศชรรักษ์

(จากหนังสือประตุใหม่)

ฉวี	เมียสาว หน่มน้อย	ไค้สม	กันแซ
แก่	กยแก่ อบรม	ร่วมห้อง	
เมีย	หมาย พ่อ หมายชม	ชวน	ชัน
สาว	ใหญ่ กยทิดทอง	โฉลกสร้าง	สุขเกษม

ถนอม (จากหนังสือประตุใหม่)

นานา^{๖๒}นามน^{๖๒}ข^{๖๒}ทง
 ท^{๖๒}ก^{๖๒}ข^{๖๒}ท^{๖๒}ส^{๖๒}ค^{๖๒}แ^{๖๒}ส^{๖๒}น^{๖๒}โ^{๖๒}ศ^{๖๒}ก^{๖๒}
 เ^{๖๒}ห^{๖๒}ต^{๖๒}เพ^{๖๒}ร^{๖๒}า^{๖๒}:^{๖๒}ร^{๖๒}ัก^{๖๒}ร^{๖๒}ว^{๖๒}ง^{๖๒}ร^{๖๒}อค^{๖๒}
 ส^{๖๒}น^{๖๒}ร^{๖๒}ัก^{๖๒} ส^{๖๒}น^{๖๒}ท^{๖๒}ก^{๖๒}ข^{๖๒}เ^{๖๒}า

ท^{๖๒}ว^{๖๒}ย^{๖๒}โ^{๖๒}อ^{๖๒}ม^{๖๒} ฎ^{๖๒}พ^{๖๒}เ^{๖๒}ย^{๖๒}
 ส^{๖๒}พ^{๖๒}เศ^{๖๒}ร^{๖๒}้า^{๖๒}
 ร^{๖๒}ม^{๖๒}จ^{๖๒}ิต^{๖๒}ต์^{๖๒} ท^{๖๒}า^{๖๒}น^{๖๒}น^{๖๒}า^{๖๒}
 เ^{๖๒}ห^{๖๒}ต^{๖๒}ต^{๖๒}พ^{๖๒}น^{๖๒}น^{๖๒}พ^{๖๒}พ^{๖๒}า^{๖๒}น^{๖๒}

ขุนสุนทรภาศิต

